

Γ' ΤΑΞΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ομάδα Α'

Α.1.1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- Ανατολικό Ζήτημα
- Βουλγαρική Εξαρχία
- Εαρινή επίθεση
- Πορεία προς Ανατολάς

Μονάδες 12

Απάντηση

- Ανατολικό Ζήτημα θεωρείται ο αγώνας μεταξύ των Ευρωπαϊκών Δυνάμεων για την εκμετάλλευση της σουλτανικής αδυναμίας ή τη διανομή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Μέρος του Ανατολικού ζητήματος ήταν και το Ελληνικό Ζήτημα. (σελ. 131, α' τεύχος)
- Βουλγαρική Εξαρχία ονομάστηκε η ανεξάρτητη βουλγαρική εκκλησία που απέκτησαν οι Βούλγαροι μετά από μακρές διαπραγματεύσεις και προστριβές με το Πατριαρχείο (1858-1870). Χρησιμοποιήθηκε ως προπαγανδιστικός μηχανισμός των Βούλγαρων εθνικιστών, προκειμένου να αλλοιωθεί η πληθυσμιακή – εθνολογική σύσταση της τουρκοκρατούμενης Μακεδονίας. (σελ. 293, α' τεύχος)
- Εαρινή επίθεση ονομάστηκε η σφοδρή επίθεση των Ιταλών, την οποία παρακολουθούσε ο ίδιος ο Μουσολίνι, εναντίον των Ελλήνων και οι οποίοι συνεχίζοντας, κατά την τρίτη περίοδο του ελληνοϊταλικού πολέμου (29 Δεκεμβρίου-5 Απριλίου), την προέλασή τους βαθιά στο αλβανικό έδαφος τη συντρίβουν. (σελ. 255, β' τεύχος)
- Πορεία προς Ανατολάς αποκαλείται η τάση των Γερμανών να προεκτείνονται (ήδη από το Μεσαίωνα) προς την Ανατολή, όπου τα γερμανικά βιομηχανικά κεφάλαια αναζητούν νέες αγορές και πρώτες ύλες. Στην προσπάθειά τους αυτή διεισδύουν όλο και περισσότερο στην Οθωμανική αυτοκρατορία με αποτέλεσμα να ανταγωνίζονται την παρουσία των Αγγλογάλλων στην περιοχή. (σελ. 36, β' τεύχος)

Α.1.2. Να αντιστοιχήσετε τα Πρωτόκολλα με τους όρους τους (ένα στοιχείο των όρων περισσεύει) :

Πρωτόκολλα-Συνθήκες	Όροι
1.Ιουλιανή Σύμβαση Λονδίνου	Α. Ανεξαρτησία ελληνικού κράτους και σύνορα στη γραμμή Μαλιακού- Αχελώου.
2.Συνθήκη Αδριανούπολης	Β. Οι δυνάμεις έχουν δικαίωμα μεσολαβητικής επέμβασης για τη δημιουργία ενιαίου Ελληνικού κράτους υποτελούς στο Σουλτάνο.
3.Πρωτόκολλο	Γ. Η Τουρκία αποδέχεται το Πρωτόκολλο του Λονδίνου (Μάρτιος

Πετρούπολης	1829).
4.Πρωτόκολλο 3ης Φεβρουαρίου 1830	Δ. Ναυτικές μοίρες των τριών Δυνάμεων αναλάμβαναν να επιβάλουν διακοπή των εχθροπραξιών.
5.Πρωτόκολλο Λονδίνου 1829	Ε. Αυτονομία Ελληνικού κράτους με βόρεια σύνοριακή γραμμή Παγασητικού- Αμβρακικού.
	Στ. Δημιουργία τριών ηγεμονιών υποτελών στο Σουλτάνο και ένα ειδικό καθεστώς κοινοτικής αυτονομίας για τα νησιά του Αιγαίου.

Μονάδες 5

Απάντηση

1= Δ, 2= Γ, 3= Β, 4= Α, 5= Ε.

A.1.3. Να σημειωθεί η ένδειξη Σωστό ή Λάθος στις παρακάτω προτάσεις:

- Την τελευταία δεκαετία του 19^{ου} αιώνα επιτυγχάνεται η απογείωση πηπτικής μηχανής με τη βοήθεια κινητήρα.
- Το νέο ελληνικό κράτος διέθετε μια σημαντική πείρουσία: τα εθνικά κτήματα, των οποίων πραγματοποίησε τη διανομή και αποφάσισε την εκποίηση.
- Το κύριο μειονέκτημα της Συνθήκης του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913) ήταν ότι δεν καθόριζε τα σύνορα μεταξύ των Βαλκανικών κρατών. Έτσι, το πρόβλημα διανομής της Μακεδονίας και Θράκης θα οδηγούσε σε νέα σύγκρουση.
- Στις 2 Ιανουαρίου 1924 συνήλθε πανηγυρικά νέα Βουλή. Ύστερα από μικρή διάρκεια πρωθυπουργία του Παύλου Κουντουριώτη, ορκίζεται πρωθυπουργός ο Αλ. Παπαναστασίου.
- Το βασιλιά Γεώργιο που δολοφονήθηκε, διαδέχτηκε το 1914 ο Κωνσταντίνος.

Μονάδες 5

Απάντηση

Σ, Λ, Σ, Λ, Λ

A.2 . Αφού αναφερθείτε στις προσδοκίες που υπαγόρευαν την ανάγκη σύστασης του Ο. Η. Ε. να περιγράψετε τη δομή του.

Μονάδες 13

Απάντηση

Ο Β' παγκόσμιος πόλεμος ... ξανά την ειρήνη σε κίνδυνο.
(Σχ. βιβλ. Σελ. 266, τεύχος β')

A.3 Πώς εξελίχθηκε το ζήτημα των Δωδεκανήσων από το 1912 ως το 1948;

Μονάδες 15

Απάντηση

- «Το Σεπτέμβριο του 1911...ευρωπαϊκές Δυνάμεις» (σχ. βιβλ. σελ. 35, β' τεύχος)
- Αργότερα με τη Συνθήκη Λονδίνου 1913: « Οι Ιταλοί...κατοχή» (σχ. βιβλ. σελ. 43, β' τεύχος)

- Με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου 1913: «Τα νησιά...Ιταλία» (σχ. βιβλ. σελ. 48, β' τεύχος)
- Με τη Συνθήκη των Σεβρών 1920: « Η Τουρκία...Ιταλούς» (σχ. βιβλ. σελ. 84, β' τεύχος}
- «Οι αγώνες...1948» (σχ. βιβλ. σελ. 401, β' τεύχος)

Ομάδα Β'

Β.1

Λαμβάνοντας υπόψη το παράθεμα αλλά και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στον αγώνα Ποντίων και Αρμενίων από το 1915-1919 καθώς και στα αποτελέσματά του.

Στο ανά χείρας ιστόρημα περιορίζομαι να επισημάνω ορισμένα γεγονότα.

Πρώτον ότι η Ελλάδα, εκπροσωπούμενη από το Βενιζέλο, δεν αγωνίστηκε, ούτε επιδίωξε καν την απόκτηση των κατοικούμενων κατά πλειοψηφία από Έλληνες παραλίων της Μαύρης Θάλασσας. Κι όχι μόνο τούτο, αλλά και υπήρξε χλιαρή και άτονη η όλη υποστήριξη προς τα διαβήματα των Ποντίων προς τους Μεγάλους Νικητές του Α' Παγκ. Πολέμου. Για τους εξής λόγους:

Πρώτον γιατί ο Βενιζέλος απέβλεπε στο να φθάσει η Ελλάδα στα πρόθυρα της Κωνσταντινούπολης, να πατήσει πόδι στην Ιωνία και να παγιώσει αυτήν την επέκταση, για την οποία ήδη είχε συναντήσει ζωηρές αντιδράσεις που, με άπειρες δυσκολίες εξουδετέρωσε ή παρέκαμψε. Δεν ήθελε λοιπόν, να φανεί ότι υποστήριζε υπερφίαλες αξιώσεις.

Δεύτερον γιατί, λόγω της γεωγραφικής θέσης του Πόντου, θα ήταν ακατόρθωτο εγχείρημα η αποστολή στρατευμάτων για την απελευθέρωσή του. Κι αν ακόμα η Αντάντ επιδίκαζε στην Ελλάδα, με τη Συνθήκη των Σεβρών και τον Πόντο, πάλι δε θα μπορούσαμε να τον κρατήσουμε, γιατί ήταν πολύ μακριά από τις βάσεις ανεφοδιασμού. Και η διασπορά των στρατιωτικών δυνάμεων θα ήταν σε βάρος μας. Ενώ ο Κεμάλ θα είχε την ευχέρεια να μετακινεί το στρατό του άλλοτε κατά του βορείου μετώπου και άλλοτε κατά του δυτικού.

Τρίτον, γιατί οι τουρκοσοβιετικές συνεννοήσεις και συμφωνίες εδημιούργησαν μια νέα τάξη πραγμάτων στην περιοχή Ανατολικής Μικρασίας, Πόντου, Καυκάσου, Περσίας και προξένησαν πολλές ανησυχίες στην Αγγλία και στις άλλες Δυτικές Δυνάμεις, που ενδιαφέρονταν για την εκμετάλλευση των πετρελαιοφόρων περιοχών.

Η ένωση του Πόντου με την Ελλάδα ήταν κάτι παραπάνω από ανέφικτη, ήταν ουτοπική -αυτό έβλεπε ο Βενιζέλος. Η λύση της ίδρυσης αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας ήταν ανεφάρμοστη. Μόνη διέξοδο στο ποντιακό πρόβλημα είδε ο Μεγάλος Κρητικός την ομοσπονδιακή ένωση του Πόντου με την Αρμενία. Τη λύση αυτή αποδέχτηκαν τελικά οι εκπρόσωποι των Ποντίων και το Γενάρη του 1920 υπογράφηκε συμφωνία από τον Πρόεδρο της Αρμενικής Δημοκρατίας Χατισιάν και το Μητροπολίτη Τραπεζούντας Χρύσανθο, ως εκπρόσωπο των ελληνικών κοινοτήτων και οργανώσεων του Πόντου. Όμως η ομοσπονδία δεν πραγματοποιήθηκε. Οι Άγγλοι δεν επέτρεψαν τη συγκρότηση εθνικού ποντιακού στρατού. Κι οι Ρώσοι ήρθαν σε συμφωνία με τον Κεμάλ, του παραχώρησαν τις περιοχές Καρς και Αρνταχάν κι ενσωμάτωσαν στην ΕΣΣΔ, σαν σοσιαλιστική δημοκρατία, την υπόλοιπη Αρμενία.

Φάνη Κλεάνθη, *Έτσι χάσαμε τη Μικρασία*, σ.184

Μονάδες 25

Απάντηση

Από το σχολικό βιβλίο πρέπει να γραφεί το ακόλουθο χωρίο: Στον Πόντο οι Έλληνες αποτελούσαν το 40% του πληθυσμού..... αρκετοί Πόντιοι κατέφυγαν στη Ρωσία. (Σελ. σχολικού βιβλίου 89-91, τεύχος β')

Από την ιστορική πηγή μπορούν να αντληθούν οι ακόλουθες πληροφορίες που επιβεβαιώνουν ή επεκτείνουν την ιστορική αφήγηση.

Συγκεκριμένα, στο απόσπασμα από το κείμενο του Φάνη Κλεάνθη, «Έτσι χάσαμε τη Μικρασία» αναφέρονται οι λόγοι που οδηγούν την ελληνική κυβέρνηση με εκπρόσωπο το Βενιζέλο σε μια πρόσκαιρη και όχι διαρκή ή συστηματική υποστήριξη του αγώνα των Ποντίων.

Η αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης χαρακτηρίζεται από το συγγραφέα «χλιαρή» και «άτονη». Ερμηνεύοντας αυτή τη στάση κάνει τις ακόλουθες επισημάνσεις και εκτιμήσεις.

α) Ο Βενιζέλος απέβλεπε να παγιώσει την επέκταση της Ελλάδας στην ανατολική Θράκη και τη Μικρασία. Στην προσπάθειά του αυτή δεν ήθελε να φανεί ότι υποστήριζε υπερφίαλες αξιώσεις.

β) Από στρατιωτική άποψη ήταν ακατόρθωτος ο έλεγχος της περιοχής ακόμα και αν η Συνθήκη των Σεβρών επιδίκαζε στην Ελλάδα και τον Πόντο. Λόγω της γεωγραφικής θέσης του Πόντου η αποστολή ελληνικών στρατευμάτων ήταν δύσκολο εγχείρημα που θα οδηγούσε σε διασπορά στρατιωτικών δυνάμεων.

γ) Εξαιτίας των Τουρκοσοβιετικών επαφών και συμφωνιών δημιουργήθηκε μια νέα τάξη πραγμάτων στην περιοχή της Ανατολικής Μικρασίας, του Πόντου, του Καυκάσου, της Περσίας, οι οποίες ήταν πετρελαιοφόρες περιοχές. Η προσέγγιση Σοβιετικής Ένωσης και Τουρκίας ανησύχησε την Αγγλία και τις άλλες δυτικές δυνάμεις και όξυνε τον ανταγωνισμό και για τη διαχείριση της περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό των αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων εγκλωβίστηκαν προφανώς οι διεκδικήσεις των Ποντίων και των Αρμενίων.

Ο πρωθυπουργός Βενιζέλος, συνεκτιμώντας όλους αυτούς τους παράγοντες θεωρούσε την ένωση του Πόντου με την Ελλάδα «κάτι παραπάνω από ανέφικτη, ουτοπική».

Εξίσου ανεφάρμοστη θεωρούσε τη λύση της Ποντιακής Δημοκρατίας.

Για αυτό η ελληνική κυβέρνηση φάνηκε να υποστηρίζει, έστω πρόσκαιρα, τη δημιουργία Ποντοαρμενικού κράτους.

Για τη σύσταση του μπορούν ν' αντληθούν τα ακόλουθα από το κείμενο του Φ. Κλεάνθη που αναφέρονται στην ημερομηνία υπογραφής του σχεδίου και στους εκπροσώπους των δύο πλευρών. Συγκεκριμένα, τη λύση της Ποντοαρμενικής Ομοσπονδίας αποδέχτηκαν οι εκπρόσωποι των Ποντίων το Γενάρη του 1920 και υπογράφηκε σχετική συμφωνία. Από την πλευρά της Αρμενικής Δημοκρατίας εκπρόσωπος ήταν ο Χατισιάν και ο μητροπολίτης Τραπεζούντας Χρύσανθος ήταν ο εκπρόσωπος των ελληνικών κοινοτήτων του Πόντου.

Όσο για την εφαρμογή του σχεδίου η ιστορική πηγή μας πληροφορεί συμπληρώνοντας το σχολικό βιβλίο, ότι οι Άγγλοι δεν επέτρεψαν τη συγκρότηση

εθνικού ποντιακού στρατού και οι Ρώσοι έπειτα από συμφωνία με τον Κεμάλ παραχώρησαν τις περιοχές Κάρς και Αρνταχάν στην Τουρκία, ενώ η υπόλοιπη Αρμενία ενσωματώθηκε στην ΕΣΣΔ ως σοσιαλιστική δημοκρατία.

B.2

A). Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και το παρακάτω παράθεμα να αναφερθείτε στο χαρακτήρα της αντίστασης της νεολαίας, καθώς και στις σημαντικότερες αντιστασιακές ενέργειες των νέων κατά την περίοδο της κατοχής (1941-1944).

Το αντιστασιακό κίνημα των νέων στην κατοχή αποτελεί οργανικό κομμάτι του συνολικού αντιστασιακού κινήματος [...]. Οι αντιστασιακές οργανώσεις των νέων, αποτέλεσαν γέννημα των ειδικών συνθηκών που τις εξέθρεψαν. Γενεσιουργός τους αιτία υπήρξε η βούληση της νεολαίας για αντίσταση στο καθεστώς της κατοχής [...]. Η αντίσταση άρχισε από τη μάχη για την επιβίωση, αφού η πρώτη απειλή στρεφόταν κατά της ίδιας της ζωής. Από κει και πέρα απλωνόταν σε κάθε τομέα της καθημερινής ζωής και τη διαπερνούσε ολόκληρη. Ένα βασικό χαρακτηριστικό της αντιστασιακής πράξης υπήρξε η συλλογικότητα. Το καθεστώς της κατοχής ως μια έκτακτη κατάσταση κινδύνου, καθιστούσε αναγκαίες τις συσπειρώσεις [...]. Η πρώτη φάση της αντίστασης χαρακτηριζόταν από πράξεις ατομικού ηρωισμού. Η πρώτη τέτοια πράξη στην κατεχόμενη Αθήνα που πραγματοποιήθηκε αυθόρμητα από δύο φοιτητές-το κατέβασμα της χιτλερικής σημαίας από την Ακρόπολη- σηματοδοτεί συμβολικά και την έναρξη της αντίστασης. Από κει και ύστερα, καθώς η αντίσταση ωριμάζει, περνάει σε όλο και συλλογικότερες μορφές.

Παρέες της γειτονιάς, του σχολείου ή του πανεπιστημίου, βασισμένες σε κοινές πολιτικές επιλογές με ευρεία έννοια, συσπειρώνονται και συντονίζουν τη δράση τους.

Οντέτ Βαρών, « Αντιστασιακές Οργανώσεις Νέων (1941-42).

Από το Ατομικό στο συλλογικό», Μνήμων, τ. 14^{ος}, 1992, σ.115-131.

Μονάδες 13

B) Με βάση το παράθεμα αλλά και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στο γεγονός της ανατίναξης της γέφυρας του Γοργοποτάμου και να υπογραμμίσετε τη σημασία του.

Ο Γοργοπόταμος συνέχεια του 1821.

Η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου είναι για την εθνική προσπάθεια του ελληνικού λαού μια δεύτερη Αγία Λαύρα του 1821. Με μια μόνο διαφορά, ότι στο εγχείρημα του Γοργοποτάμου υπήρξε και σχετική συμμαχική συμπαράσταση. Το 1821 η Οθωμανική Αυτοκρατορία εβρίσκετο σε περίοδο καταπτώσεως. Το 1942 ο Άξων, σαν πολιτικό και πολεμικό συγκρότημα εσημείωνε ακόμη πολιτικές και πολεμικές επιτυχίες σε όλα τα μέτωπα και προς όλες τις κατευθύνσεις.

Στις 25 Νοεμβρίου, τα μεσάνυχτα, του 1942, η γέφυρα του Γοργοποτάμου ανετινάχθη, ύστερα από μάχη δυο ωρών. Ο αιφνιδιασμός είχε επιτύχει απόλυτα. Οι αρχές κατοχής έμειναν καταπληκτες από το «θράσος» των ληστών...Στη Λαμία, στις Αθήνας και αλλού για αντίποινα, οι αρχές Κατοχής διέταξαν ομαδικές εκτελέσεις. Η ανατίναξη μετεδόθη με πρωτοφανή ταχύτητα σε όλη την Ελλάδα, σαν ένα πολεμικό εγερτήριο. Ο Βρετανός Πρωθυπουργός το είχε χαρακτηρίσει τότε σαν μια μεγάλη επιτυχία, ως εκείνη τη στιγμή το μεγαλύτερο «σαμποτάζ» της Ευρώπης.

Η ένοπλος Αντίσταση ξεκινούσε με μια συνεργασία των δυο Οργανώσεων και με μια επιβλητική επιτυχία στρατηγικής σημασίας για το Συμμαχικό Αγώνα της Βορείου Αφρικής. Εκείνο που δεν επέτυχαν οι ηγεσίες των στας Αθήνας ύστερα από δέκα μηνών άκαρπες συζητήσεις (Οκτώβριος 1941- Ιούνιος 1942) το επέτυχεν ο έμπρακτος κοινός πόθος της Ελευθερίας. Το γεγονός αυτό μας έδειχνε το δρόμο που έπρεπε να ακολουθήσουμε: Ένωση ή τουλάχιστον συνεργασία.

Κομνηνού Πυρομάγλου, Ο Δούρειος Ίππος, σ. 42-43
Μονάδες 12

Γενικά στοιχεία: Στην εποποιία της Εθνικής Αντίστασης (1941-1944) έλαβαν μέρος χιλιάδες Έλληνες πατριώτες. Άλλοι άμεσα και άλλοι έμμεσα αφήφισαν τους κινδύνους και συστρατεύθηκαν στον κοινό αγώνα για την αποτίναξη του ξενικού ζυγού.

Απάντηση για το υποερώτημα Α

Από το σχολικό βιβλίο πρέπει να γραφούν τα ακόλουθα χωρία

- Όμως το πιο αποτελεσματικό ράπισμα στα στρατεύματα της κατοχής δόθηκε...κατεβάζουν την ελληνική σημαία. (σελ. σχολ. βιβλίου 274 β' τεύχος)
- Στις 25 Μαρτίου του 1942 η Αθήνα παίρνει το βάπτισμα του πυρός με την πρώτη φοιτητική διαδήλωση. (σελ. σχολ. βιβλ. 279, β' τεύχος)
- Τον ίδιο χρόνο, στις 22 Σεπτεμβρίου...φασιστικής οργάνωσης ΕΣΠΟ. (σελ. σχ. βιβλ. 279- 282, β' τεύχος)
- Το Φεβρουάριο του 1943 ιδρύει το ΕΑΜ τη νεολαιίστικη οργάνωση ΕΠΟΝ... συντονίζονται. (σελ. σχ. βιβλ. 282, β' τεύχος)

Από την ιστορική πηγή μπορούν να αξιοποιηθούν οι αναφορές στο χαρακτήρα της αντίστασης των νέων στη γερμανική κατοχή.

Σύμφωνα με τον Οντετ Βαρών, «Αντιστασιακές Οργανώσεις Νέων, (1941—1942). Από το ατομικό στο συλλογικό», η πρώιμη φάση της αντίστασης χαρακτηριζόταν από πράξεις ατομικού ηρωισμού. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η ηρωική πράξη των Γλέζου – Σάντα που υποδήλωσε τη θέληση να μη μείνει αναπάντητη η πρόκληση των δυνάμεων του Άξονα.

Ωστόσο, η «Μακρά Νύκτα» της Κατοχής προϋπέθετε την ύπαρξη συλλογικού πνεύματος, την ενότητα όλων των πατριωτικών δυνάμεων, τη συσπείρωση σε οργανώσεις. Καθώς λοιπόν η αντίσταση ωριμάζει, περνάει σε όλο και συλλογικότερες μορφές. Η φοιτητική διαδήλωση του 1942 είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα συλλογικής δράσης.

Στο άρθρο του Βαρών τονίζεται ιδιαίτερα ο συλλογικός χαρακτήρας της αντιστασιακής δράσης των νέων και επισημαίνεται ότι το αντιστασιακό κίνημα των νέων στην κατοχή αποτελεί «οργανικό κομμάτι του συνολικού αντιστασιακού κινήματος». Η νεολαιίστικη οργάνωση ΕΠΟΝ για παράδειγμα συστάθηκε με πρωτοβουλία του ΕΑΜ.

Γενεσιουργός αιτία των αντιστασιακών οργανώσεων υπήρξε βέβαια η βούληση της νεολαίας για αντίσταση στο καθεστώς της κατοχής. Αυτή η ανάγκη τροφοδοτήθηκε από τις εξαιρετικά βίαιες συνθήκες που επικράτησαν.

Η αντίσταση άρχιζε από τη μάχη για την επιβίωση, αφού η πρώτη απειλή στρεφόταν κατά της ίδιας της ζωής. Κάτι τέτοιο γίνεται κατανοητό, αν αναλογισθεί κανείς τον τρομερό χειμώνα του 1941-1942 με τις χιλιάδες των νέων, που πέθαναν εξαιτίας της ασπίδας, στην οποία ήταν καταδικασμένος ο αστικός, κυρίως πληθυσμός της Ελλάδας. Από κει και πέρα απλωνόταν σε κάθε τομέα της καθημερινής ζωής και τη διαπερνούσε ολόκληρη. Γράφει χαρακτηριστικά ο Οντετ Βαρών πως «Παρέες της γειτονιάς, του σχολείου ή του πανεπιστημίου, βασισμένες σε κοινές πολιτικές επιλογές με ευρεία έννοια, συσπειρώνονται και συντονίζουν τη δράση τους». Έτσι οι χώροι στους οποίους σύχναζαν νέοι, στάθηκαν αφετηρία για κοινή δράση και αγώνες, οι οποίοι χαρακτήρισαν μια ολόκληρη γενιά.

Για το υποερώτημα Β

Από το σχολικό βιβλίο κρίνεται απαραίτητο να γραφεί το χωρίο «Το Σεπτέμβριο του 1942 ... συνείδηση των συμμάχων». (σελ. σχ. βιβλ. 279, β' τεύχος)

Από την ιστορική πηγή μπορεί να αξιοποιηθεί η αναφορά στη σημασία αυτού του γεγονότος όπως την αξιολογεί ένας από τους πρωταγωνιστές της Εθνικής αντίστασης, ο Κομνηνός Πυρομάγλου, στενός συνεργάτης του Ν. Ζέρβα και υπαρχηγός του Ε.Δ.Ε.Σ.

Το παράθεμα από το έργο του «Ο Δούρειος Ίππος», κάνει μνεία στο συγκεκριμένο γεγονός θεωρώντας το ως αναπόσπαστη συνέχεια των αγώνων του ελληνικού λαού από το 1821 για ελευθερία και εθνική ανεξαρτησία. Για να εξάρει, μάλιστα, τη σημασία του τολμάει μια σύγκριση με την επανάσταση, τονίζοντας ότι ενώ η Οθωμανική Αυτοκρατορία βρισκόταν σε προϊούσα παρακμή, ο Άξονας ήταν πανίσχυρος και σημείωνε αλλεπάλληλες νίκες.

Το γεγονός της ανατίναξης της γέφυρας προκάλεσε μεγάλη εντύπωση, τόσο στο εσωτερικό της κατεχόμενης χώρας όσο και στο εξωτερικό. Οι κατοχικές δυνάμεις αιφνιδιάστηκαν πλήρως και προέβησαν σε αντίποινα με εκτελέσεις Ελλήνων, ενώ ο αντίκτυπος στο εξωτερικό προκάλεσε το θαυμασμό των συμμάχων με τον Τσόρτσιλ, τον πρωθυπουργό της Μ. Βρετανίας να δηλώνει ότι υπήρξε «το μεγαλύτερο σαμποτάζ της Ευρώπης». Ωστόσο, ο Γοργοπόταμος, εκτός από εθνεγερτήριο σάλπισμα για το δοκιμαζόμενο ελληνικό λαό, υπήρξε και παράδειγμα για ενότητα και συνεργασία όλων των αντιστασιακών οργανώσεων στον κοινό αγώνα ενάντια στους κατακτητές.

Αυτό ήταν και το ζητούμενο για τα επόμενα χρόνια, αλλά ο σπόρος του διχασμού και οι πολιτικές σκοπιμότητες προλείαναν το έδαφος για τον εμφύλιο ήδη από τα μέσα του 1943.